

Aşkın GENÇ
Kayseri Milletvekili
Milli Savunma Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri uyarınca İçişleri Bakanı Ali YERLİKAYA tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Aşkın GENÇ

Kayseri Milletvekili

Toplum genelinde geçiş üstünlüğü sağlayan çakar lamba (ışılıklı/sesli uyarı tertibatı) kullanımının, yalnızca kanunen belirlenmiş görevlilere ve araçlara tanınmış bir hak olduğu bilinmektedir. Nitekim 2019'da yürürlüğe giren düzenlemeler uyarınca boyama ve ayırıcı işaretleriyle kolayca tanınan ambulans, itfaiye, kolluk araçları ile devlet protokolündeki en üst 29 makamın emirlerine tahsisli araçlar (ve bu makamların koruma araçları) dışında hiçbir araçta "çakar" tabir edilen uyarı sistemleri kullanılamaz. İlgili mevzuat, bu sınırlamaya uymayanlara idari para cezası ve trafikten men gibi yaptırımlar öngörmekte; hatta yetkisiz çakar sistemi kullanımına göz yuman kamu görevlileri hakkında dahi işlem yapılacağını belirtmektedir. Öte yandan, eski milletvekillerine çakar lamba veya trafikte geçiş önceliği tanınmasına dair herhangi bir resmî düzenleme bulunmadığı bizzat İçişleri Bakanlığı'na kamuoyuna açıklanmıştır.

Buna rağmen, kurallar bu kadar net olmasına karşın, son yıllarda kamu görevi olmayan bazı kişilerin fiilen çakar tertibatı ayrıcalığını kullandığına dair çeşitli iddialar ve gözlemler bulunmaktadır. Basına yansıyan bazı haber ve görüntülerde, örneğin bazı cemaat/tarikat liderlerinin konvoylarında çakar lamba kullanıldığı görülmüş ve bu durum "Bu kişilerin yakın koruma statüsü mü var? Değilse, neden araçlarında çakar tertibatı takılı ve herhangi bir ceza

28240

Aşkın GENÇ
Kayseri Milletvekili
Milli Savunma Komisyonu Üyesi

uygulandı mı?” sorularını gündeme getirmiştir. Benzer şekilde, bazı iş insanları veya nüfuzlu kişilere geçici tahsisli resmi araçlar veya gayriresmî izinler yoluyla çakar ayrıcalığı sağlandığı iddiaları da dile getirilmektedir. Nitekim İçişleri Bakanı’nın hemen her hafta paylaştığı verilere göre, ülke genelinde haftada ortalama 250 civarında araç yetkisiz çakar kullandığı için trafikte cezai işleme tabi tutulmaktadır. Bu veriler, yasa dışı çakar kullanımı sorununun ne denli yaygınlaştığını göstermektedir.

Bu bağlamda;

1. 2020–2025 yılları arasında, kamu görevi bulunmayan herhangi bir kişiye, makam aracı olmasa dahi çakar lamba tertibatlı araç kullanma izni verilmiş midir? Verildiyse bu kişiler kimlerdir ve söz konusu izinler hangi gerekçeyle ve hangi makamlarca sağlanmıştır?
2. Mevcut mevzuat uyarınca kimler ve hangi araçlar çakar lamba (ışıklı/sesli uyarı sistemi) kullanma yetkisine sahiptir? Geçiş üstünlüğüne sahip araçlar dışında, örneğin eski milletvekillerine çakar lamba takma veya trafikte geçiş üstünlüğü sağlama yönünde herhangi bir resmî düzenleme veya istisna bulunmakta mıdır?
3. Bugüne kadar, kamu görevi olmayan bazı şahıslara (örneğin, cemaat veya tarikat liderleri, iş insanları, tanınmış simalar gibi) geçici dahi olsa resmi plakalı veya çakarlı araç tahsisi yapılmış mıdır? Gayriresmî yollarla bu kişilere çakar tertibatı kullanma ayrıcalığı sağlandığı iddiaları doğru mudur? Bu tür uygulamalar olduysa, hangi kişiler için, ne sebeple ve hangi merciilerin onayıyla gerçekleştirilmiştir?
4. Son yıllarda basına yansıyan “çakarlı araç” vakaları sonrası her bir olayda ne tür idari ve adli işlemler yapılmıştır? Bu kişiler hakkında uygulanan cezai müeyyideler (para cezaları tutarı, ehliyet geçici iptali, araç trafikten menedilmesi gibi) nelerdir? İlgili kişiler hakkında başlatılan soruşturma veya kovuşturma süreçleri varsa, bu süreçlerin akıbeti nedir?
5. Yetkisiz çakar tertibatı kullanımı nedeniyle 2020’den 2025’e kadar ülke genelinde tespit edilen araç/sürücü sayısı kaçtır? Bu ihlaller nedeniyle söz konusu dönemde yıldan yıla uygulanan toplam idari para cezaları ne kadardır?